

FELSŐ-ZEMPLEN

TÁRSADALMI HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

SZERKESZTŐSÉG: Hova a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő: Török-utca 220. szám.	Kéziratok nem adatnak vissza. Bérmontetlen levelek nem fogadtatnak el. — Nyilt-tér soronként 20 kr. — Hirdetések jutányosan számíttatnak.	ELŐFIZETÉSI DÍJ: Egész évre 4 ft. Fél évre 2 ft. Negyed évre 1 ft. Egyes szám ára 10 kr.	KIADÓHIVATAL: Hova az előfizetések, hirdetési és nyilttéri díjak küldendők: Landesman B. Könyvnyomdája.

Társadalmi-válság.

Alapjában látszik megrendülni a társadalom. Alkotó elemei itt is, ott is, mint ellenfelek állanak egymással szemben, s mindenütt a gyűlölség, az erőszak tör magának utat. A század, mely derengő hajnalával a testvériség, szabadság és egyenlőség tereit világosítja be s ideálok megvalósításáért folyó küzdelmet látott, most az alkonyán, mintegy meghökkenni látszik saját művétől.

Tagadhatatlan, a mai társadalom kóros állapota s a fegyver, melyet a szabadság a társadalom boldogítására az emberiségnek nyújt, igen gyakran fegyverre válik a társadalmi rend ellen. És mi tagadás benne, hogy a társadalom mai idegessége, mintegy előjelét képezi a szabadság fokozatos feladásának a fenyegetett társadalmi rend érdekében és talán nem messze az idő, midőn a szabadság lelkes, tántoríthatatlan híveinek újra egyesülniök kell, hogy megvédelmezzék a szabadságot a jogfeladó társadalommal szemben.

Az anarchia és tétveleg szocializmus legborzasztóbb győzelme lenne, ha egy évszázad minden dicső műve romba dőlné a fanatikus bűn rémtette alatt.

És mily hiu, mily dőre számítás az, a szociális bajok orvosságát a despotiában keresni! Hiszen, ha a szabadság romjain megalakult központi hatalomnak sikerülend is ideig-óráig a mozgalom kitérését meg-

akadályozni, úgy meglehetünk győződve, hogy a visszatérés nem fog késni, hogy a megfékezett szenvedély izmosodva fog visszatérni, hogy azután romba döntön mindent, a mit utjában talál.

Nincs és nem is lehet részvétünk az anarchia undok, örült részese iránt s a kérelhetlen szigor, a megtorlást felette kívánatosnak kell találnunk úgy a rend, mint a jog és szabadság nevében is; de vigyáznunk kell, hogy a társadalmi rend védelme ne történjék a társadalmi szabadság rovására. Az állam, midőn a repressív rendszabályok teljes szigorát érezteti azokkal, kik a rendnek és jólétnek született ellenesei, kötelességet teljesít; de azért döreség volna az anarchia megfékezését csupán csak törvényhozási intézkedésektől várni és megfélekedni arról a tényről, hogy a baj gyökere sokkal mélyebben, a társadalmi szervezet legrejtettebb helyein székel, mely ellen első sorban és főként magának a társadalomnak kell reagálni.

A mai kóros állapot, mely pillanatnyi iszonyaival érzelmeinket és idegeinket uralja, jórészt kifolyása azon lézagnak és ellentétnek, mely a szabadelvűség institúciói és a társadalmi felfogás közt fekszik.

De vajjon a társadalom előkelő tagjai bírnak-e mindenütt tudomással a reájuk háramló felelősség nagyságáról s a kiváltóság helyzetükből folyó kötelességek szentségéről? Vajjon bírnak-e tudatával annak, hogy a vagyon, a jólét, a fényes állás csak

úgy látszanak jogosultaknak, ha egyszer-mind az áldozatkészségnek, a kötelesség-érzetnek válnak forrásává?

A mindennapi élet szomorú tapasztalatai tagadó választ nyújtanak.

A modern világnézet, mely az egoizmus alapkövein nyugszik, kizár minden ideális felfogást. Az anyagi jólét szerfölött való hajhászata kiöli a fogékonyt az áldozatkészség és kötelesség-érzetei iránt. Mindenki a maga utján, saját érdekei után halad, nem törődve azzal, hogy sok esetben a mások nyomorán építi föl saját boldogságát. A pénz kizárólagos uralma a szegények és gazdagok közé áthághatlan irtó vont és amazokat irigygyé, emezeket kapziakká tette.

Igy látjuk a társadalom alkotó szerveinek lassu bomlását, a társadalmi élet szükségképpen hanyatlását és végre a kór kitörését sokkal hevesebben és iszonyubbán, mint sem gondoltuk volna.

Ismerjük fel tehát, hogy a társadalom azért beteg, mert szervei rég nem teljesítik már a szükséges munkát és midőn az egoizmus terhe és átka alatt megrendülni látjuk a szabad társadalmat, midőn egy borzasztó kór metélve alatt pusztulni látjuk mindazt, miért apáink küzdöttek és áldoztak, ébredjünk tehát valahára öntudatára emberi kötelességeinknek.

A társadalmi válság csupán csak a társadalmi erkölcsök reformja utján oldható meg, nem pedig az erőszak, az elnyomatás

TÁRCA.

Modern dalok.

Matildhoz.

Mégis különb az égitest a — földinél!

Te holdakról álmodoztál

Multkor, édesem.

Én a holdnál maradván, a

Járását lesem.

Igaz: sűrűn el-elfogy, de

Gyorsan megtelik.

Négy hét (hisz tudod már) mi között

Nagy különbség estik!

*

Egykor és most.

Páris egykor almát adott

A legszebbik nőnek.

A gyöngéd nem igényei

Ma már egyre nőnek.

Szépeink most egészen más

Utirányban járnak.

Páristól, im nem gyümölcsöt:

— Cul de Parist várnak.

Aladár.

Nőkről a férfiaknak, férfiakról a nőknek.

Irta: Petykó Zoltán.

Midőn az ég és a föld hatalmas alkotója megteremté szeretett apánkat Ádámat, elgondolkodott, mint az irás mondja, s e szép gondolat eredménye lön a — nő. „Nem jó az embernek egyedül lennie”, mondá az Ur és vigasztalásul nőt adott neki.

A nő tehát nem egyéb, mint egy megtestesült isteni gondolat. Ezért illeti meg őt ama kiváló hely, a melyet a művelt társadalom biztosít számára.

Talán önzéssel is vádolnak igen tisztelt olvasóim, hogy szerényen tárcaim keretébe ily fényes képet illeszték be, de hát ezt csak a szép iránt érzett udvariasságból teszem, csak azért, hogy miután az életben ugyis ritkán nyílhat rá alkalom, itt ezen lapnak tárcazájában akarom leróni mindenkor kedvesen kötelező hódolatomat.

Lehet ugyan, hogy úgy járok, mint a torkos gyermek, ki mézet sejtve, darázsészekbe nyult, midőn a nőkről, létünk felvillanyozóiról kezdek beszélni, de aggodalmamat eloszlatja azon tudat, hogy az udvariasság korlátai között még akkor is és abban az esetben is igyekezni fogok megmaradni, a midőn a fény mellett az árnyat is bemutatom s az udvariasságban nem követem Mahomed prófétát, ki a kedves nőnemet még a paradicsomból is kizárta, nagy nehezen engedve nekik helyet paradicsomának kietlen pitvarában.

A természetben alig találunk két egymáshoz annyira hasonló s egymással még is annyira el lenkező teremtményt, mint a nő és férfi. Az egyik tevékeny és erős, a másik türelmes és gyöngé. És mégis mily szép hivatás jutott a nőnek, a gyöngének.

Byron mondja:

Nő kebel az ember első táplálása,
Nő tanít az első gyermek-dadogásra,
Nő kéz törli le szemed első könnyét,
Nő romeg halálos ágyad lába mellett.

Ugyanezeket mondja el más szavakkal a mi Berzsenyikek is, ki a nőt úgy tekinté:

Mint ösztöneinknek szenvedő lényét,
Nyers könyveinknek játszó eszköztét.
De hát csak erre vannak e teremtet
Azok, kik embert szülnék és nevelnek,
Kik életüknek gyenge bimbóit
Dajkával, özrik forró keblükön,
S verőknék édes nedvével itatják;
Kik szebb korunknak ékes napjain
Rózsás kötéllel kapcsolnak magukhoz
S lelkünket égi érzésben fűrésztik;
Kik ősz korunkban rozsdát fojtunkat
Ismét éltükbe veszik s dajkakézzel
Vezetnek éltünk véghatárhoz
S ölelvé tesznek a halál előbe,
Mig ott is újra velünk egyesülnek.

Hogy azonban a költők által annyiszor és oly szépen megénekelt magasos hivatást hölgyeink méltóan betölthessék, ahhoz nem elegendő, hogy fru-fruikát oly keelesen tudják felgöndöríteni, ahhoz nem elég az elbájoló tánc, a zenélés, esolnakázás, korcsolyázás, ahhoz sok olyan feltétel kívántatik, melyet a fiatal lányok régen a lomtárba dobtak már, régen, talán akkor, midőn a jelen soraimat olvasó kisasszonykák mamái voltak leányukhoz hasonlóan szép, serdülő, majd eladólányok.

Sajnos, de napról-napra bővithetjük e tekintetben tapasztalatainkat, hogy a divat (jaj Istenem, a mi pedig gyakran változik) a ferde nevelés a testet-lelket egyaránt elszorítja fejlődésében, a minek természetes következménye, hogy a nő nem

fegyvereivel. A köteleesség teljesítése a legnagyobb, de egyszerűsége mindenki által gyakorolható erény. Ez erény fogvatéka ma megrendíti az emberi társadalom alapjait, de ha visszatérünk a jó és nemes kiapadhatatlan forrásához, a szabad emberi társadalom diadal-maskodni fog megrontóin.

Tüzoltóságunk.

Tüzoltóságunk megharagudott lapunkra azért, mert mult számunkban hü tudósítást közöltünk az alsó- és selyem-utczákban pusztított tüzeseteknél teljesített közreműködésükről.

Pedig a mikor a nagy haragot és fenyegetést előidéző közleményt megírtuk, nem vezérelt sem személyes bosszu, sem pedig gyűlölet, mert erre okunk egyáltalán nem volt, hanem vezérelt igenis az, hogy felszólalásunk következtében sikerül majd elérnünk azt a célt, mely szerint a tarthatatlan állapot megszüntetése bekövetkezik.

Nem czélunk ezuttal tulajdonképen a közlemény tartalmával foglalkozni, hanem csak abból kifolyólag röviden konstatálni és bebizonyítani óhajtjuk azt, hogy bizony a helybeli tüzoltóság így, a jelen állapotában, továbbra fent nem tartható nemesak a tagokban rejlő nagyfokú indolencia és egyéb bajok miatt, hanem azért sem, — és pedig ez a főbaj — mert maga a szervezés nagyon rossz alapra van fektetve; már pedig köztudomású és elvitázhatatlan tény az, hogy ha valaminek rossz az alapja, bizony rossz annak minden része is.

Hogy pedig a mi tüzoltó-testületünk és a tagoknak a tüzesetek alkalmával teljesítendő működése, nemesak hogy meg nem üti a mértéket, de azt meg sem közelíti, ha elfogulatlanul akarnak maguk a tüzoltók itélni, be kell látniok. És ha figyelembe vesszük azt, hogy például ha egy orvos keserű labdaesát a betegnek, a ki meg akar gyógyulni, vagy ha csak remélni véli a meggyógyulást, duzzogás nélkül kell lenyelnie, ugy be kell látniok tüzoltóinknak azt is, hogy bizony nekik sem volt és nincs is okuk a duzzogásra, mert mi sem akartunk egyebet annál, minthogy hibáikra, mulasztásaikra, gyakorlatlanságaikra és végre a tüzeseteknél nem tüzoltókhöz méltó viselkedésükre, hirtelenségtől tisztánkül fogva, a közügy érdekében, *figyelemzetessük minden kerülgetés nélkül és hozzá tehetjük kimélet nélkül is.* — Tettük azért, hogy ugy a tüzoltóságra, mint pedig a városra egyaránt szégyent hozó állapot megszüntetését előcsigítsuk.

Vagy talán azt hiszik a tüzoltók, hogy ők képesek megfelelni a jelen állapotban tüzoltói feladatuknak, vagy hogy annyira ki vannak képezve a tüzoltás körül szükséges teendőik ismeretében, hogy semmi kívánni valót nem hagynak fenn? Feltételezzük, hogy ezt nem állítják maguk sem.

Híszzen egész éven át nem tartanak egyetlenegy gyakorlatot sem, nincs köztük egy sem, a ki teljes szakszerűséggel ki lenne képezve, nincs köztük rend és fegyelm, nem engednek maguknak parancsolatni, mert azt hiszik, hogy több hadvezér kell, mint közkatona és hogy szögyen közkatónának lenni; végre, tudtunkkal, nincs felsőbb jóváhagyással ellátott alap- és rendszabályzata sem.

Mindezen kellekkel bírása nélkül pedig testület fent nem állhat, vagy ha pedig mégis fennáll, az hivatását kellően be nem töltheti.

Ujra kell tehát szervezni egészséges alapon a testületet; hozasson le a város Budapestről néhány hétre — mint ez máshol is van — egy képzett tüzoltót, aki itt tanfolyamot nyisson és képezze ki a tüzoltókat, alkosson alap- és rendszabályt, vegye fel a testületbe a tagokat eskü letétele mellett és pénzbírsággal sújtsa a tüzvésznél meg nem jelenőket, az ott megjelentek közül pedig azokat, kik kifogás alá eső magaviseletet tanusítanak.

És ha majd a tüzoltó-testület így lesz szervezve és ha a tagok a szó nemes értelmében igyekezzenek megfelelni tüzoltói kötelemüknek, dícséret és elismerés lesz a jutalmuk.

Addig pedig, míg ez meg nem valósulhat, ne igyekezzenek betérni azoknak a fejéit, a kik az igazat megmondják.

Az abarai templomszentelés.

Magasztos ünnepély folyt le f. hó 20-án Abarán. Ekkor szenteltetett fel az átalakított és új orgonával ellátott ev. ref. templom és adott át a közhasználatnak.

A templomfelszentelés alkalmára a közeli és távolabbi falvakból igen sokan gyűltek össze és valóban szép képet nyújtott az ünnepelő ruhába öltözött sokaság, különösen amint példás rendben gyülekezett a templom előtti téren és várta a felszentelési ünnepély kezdetét.

Az ünnepély pontban délelőtt 10 órakor vette kezdetét, a mikor is a harangok zúgása közben a paplakról a templomhoz vonultak a papok, élükön Gyarmathy Sámuel egyházmegyei főjegyző, esperes-helyettesével. A templomhoz érve, az esperes-helyettes rövid beszéd kíséretében megnyitotta a templom ajtaját és bevonult a szorongó

közönség egy része, míg a másik rész, miután a templomba be nem fért, kint maradt. A bevonulás után a gyülekezet orgonakíséret mellett énekelte „Im bejöttünk nagy örömmel“, „Szent Isten noha néked“ kezdetű éneket és a 233. dicséret 1., 3-ik versét.

Ezután Gyarmathy Sámuel esperes lépett a szószékre s elmondta a felavatott imát, mely valóban remek volt s teljesen meghatóta a jelen voltak.

Ima után az abarai énekkar Fábán István ottani ev. ref. tanító vezetése mellett énekelte az „Isten ajálunk neked“ kezdetű éneket, mely után Péter Mihály kisazari lelkész mondta el gyönyörű és magvas alkalmi szónoklatát. A szónoklat befejezése után az énekkar teljes szabotassal énekelte el a „Vár a megterített asztal“ kezdetű éneket. Ennek elhangzása után az Ur asztalához lépett Heizer Endre hardicsai lelkész, a kenyeret és bort megszentelte s az urvasorát Kiss Tamás, Péter Mihály és Kosza Gedeon lelkészek segítségével mellett kiosztotta. Urvasora osztás alatt gyülekezeti és karéneklés volt.

Istentisztelet után 50 teritékű banket következett, melyen felköszöntőkben nem volt hiány. A felszentelési ünnepély alkalmával az egybegyűlt hívek a templom ezélfajra 172 frotot adakoztak.

Érdekesnek tartjuk az alkalommal a templom eredetét és az átalakítás eszméjének megvalósítását röviden a következőkben ismertetni.

A templom körülbelül 6—700 éves es esch építmény. A torony 1796-ban épült, tehát 100 éves. Hogy hazánk ezer éves fennállását Abara közönsége is méltóképen megünnepelhesse, a kiváló tehetséggel rendelkező és még csak egy év óta Abarán működő ev. ref. tanító, Fábán István kezdeményezésére elhatározatott, hogy a templomot teljesen újjá alakítsák. E végből az 1872. évi tüzvész óta esonkán álló toronyfalra díszes sisakot huzattak, a templomot kívül kímészellették, belül pedig kifestették; a templombázat vaspléhel befedették. Ezen építés és átalakítás költsége 2900 fitra rug. Ezenkívül 1240 ftrért egy új orgonát (10 szőlő 4 mellékváltozatú) állítottak be.

A mikor Fábán tanító Abarára került, minden lehető elkövetett arra nézve, hogy a templomnak leirt átalakítása megvalósíthatassék s midőn erre az ottani lelkész, Horvay Bertalan megnyerte, nem állott meg előbbi — t. i. csak a templom átalakítás — ezélfaján, hanem orgonát is akart beszerezni. Csakhogy ez nem ment oly könnyen, mint amaz. Éjet-napot egygyé tett, hogy nemes tervét, a hívek nagyobb megerőltetése nélkül vigye keresztül. Házról-házra járva, gyűjtött az orgona költségeinek javára a községben 350 frot, más községekben 22 frot, Amerikából eső szótárra jött eddig 450 fit. Ezen költségek megszerzésében a tanítónak fáradszatlanul segédkezett Horvay Bertalan lelkész és Tamók János iskolagondnok.

A templomépítéshez ez év május hó 1-én fogtak hozzá és bevégeztetett julius hó 4-én. Val-

leend képes feladatát sem a szellemi, sem a phisikai világban híven betölteni.

A spártai nevelés ma jobbára guny tárgyva. Pedig e nevelési rendszer legnagyobb része bir észszerűséggel.

Spártában a leánygyermek kopját ragadt kezébe, hadijátékkal foglalkozott. Nem azért, hogy majdan harcra rohanjon, hanem azért, hogy egykoron oly gyermekeknek adjon életet, kik képesek lesznek a harc viszontagságait elviselni.

S a mint a lányok férjhez mentek, egészen visszavonultak s kizárólag családjuknak éltek. És Görögben neme-akkor volt a legnagyobb, legvirágzóbb és leghatalmasabb, mikor leányai így fogták fel hivatásuk horderejét?

Divatjuk is észszerűbb volt, mint a mai. Kényelmes büröhákat hordtak, mely nagyban elősegíté az alak arányos fejlődését, s melyek hatalmasabban emelték ki mégis a termet bájait. Nem ösmerték a mostani pánczolos préselő ruhákat, melyek a kánpadra vonzóllják viselőiket. Kényszerített karcsúság nem osztá két részre a szép alakot.

S hogy e viselet nagyon szép lehetett, bizonyosságom a festészet és szobrászat, melyeknek remekei ma is görögdivat szerint ültözöttek föl.

Legalább szobrot még sohasem láttam vállfűzőbe szorítva s messzeálló ruhába bújtatva.

De bizonyosságom hölgyeink kedvencei riggeli öltözet, a princzesse-szabású pongyolka, melyben ők oly igazán s mely egészen a görögdivat utánzata.

De tekintsünk el a divat külső szeszélyeitől, nézzük a nő szellemi világát.

Mi a nő?

E kérdésre ez ideig hihetőleg a jeles humorista

Saphir felelt meg legtalálabban, midőn azt mondta, hogy a „nő nem egyéb, mint az élet szüzméze, ezukorboró az ittlét hüvelyében, zsirszemek az élet híg levesén, esukamáj a földi nagy böjthben, karácsonyfa az emberiség gyermekei nagy sokadalmában és esodatlanság esavarrugó a nagy léggépbén“.

A nő nemnek főke a szemérem. Sokan ugyan azt tartják, hogy ma jobbára mesterség inkább, mint természet.

Ezenkívül négy sarkalatos fényoldaluk van, melylyel teljesen lefegyverzik a férfihadát. Ezek a szépség, a kellem, mely érzelem s a jó ízlés.

A szépség ugy viszonylik a kellemhez, mint kules a tolvajkuleshoz. Míg amaz egy szívet, emez minden szívet megnyit.

Ezen szép tulajdonságaikból erednek, mint hő forrásokból egyéb erényeik is, mint a könyörület, vigasz, kedélyesség, a szeretet minden neme s a türelmesség.

A nők erényük érzetében — mondja Weber a Demokritos hallhatatlan szerzője — hősök védelmében gyermekek; bosszúállásában férfiak.

Egyáltalában a középfokoztat a férfiaknak hangyjak, s ők a szépségekben exczellálnak, vagy angyalok ők, vagy különféle szenvedélyek ijesztő daemónai. A középtermészetiek a legtrikábbak közöttük.

A beszéd, a társalgás minden fortélyában s fogásában otthon vannak s e tekintetben mindenikjükből egy-egy fiskálistalentum rejtőzködik. Ha azonban a fegyverüket eserben hagyja, a hatalmasabb eszközöz nyulnak s ez a — köny. A nő kaczag, ha lehet; de sir, a mikor csak akar.

Egy eszes nő a legkönnyebb szerrel képes

meghódítani a legvadabb, legbarbárabb férfit is, s szelid bárányt csinál a jellemzajabb leventéből is.

Két főszenvedély jellemzi őket legjobban.

A szerelem és híuság.

Az első a természet szükségé, melyet közösen érzünk velök. Elhez járul még náluk a nagyobb szükséglet szeretetnél, mulattatni, bámultatni, irigyletetni, vetélytársnőjét elhomályosítani, stb. stb.

Híuságuk elkíséri őket a sirig. Különösen sokat adnak a czimekre. „A nők, kik válságos pillanatokban gyakran jobban s gyorsabban feltalálják magukat, mint a férfiak“ — mondja Aszalai — „ha férjeik kissé emelkednek társadalmi állásaikban, ők legelőbb vesznek el az egyensúlyt s rátartásukkal nem ritkán nevelésesekké válnak.“

A legjobb nő, kiről legkevésőbb beszél a világ, s legboldogabb, ki épen semmit nem ad reá, hogy háta megett mint indul meg a trias-tracs.

A nő olyan, mint az ég harmatja, ha e harmatosepp rózsá kebelébe esik, gyémántként fog ott ragyogni, de ha porba hull — sár lesz belőle.

Achillesarkuk a hítség és az erény. — Rochefeaucourt mondja, hogy azon nő, kinek csak egy imádója van, nem hiszi magát kaczernek, a kinek pedig több is van, az meg nem tartja magát többnek, mint csak kaczernek.

Már most mindezek után azt kérdik önkénytelenül is mélyen tisztelt hölgyeim, hogy hát voltaképen milyen legyen a nő?

Részemről nem kívánok többet, csak egyet: legyen a nő nő, a legigazabb értelemben.

Minden nővel egy menyország született. E menyország a nőesség.

Legyen a nő a legegyszerűbb lény, csak

lakozók voltak *Szauwald* Ferencz, *Abrasits* Mihály szabadkai építésszek, kik munkájokat páratlan becsületességgel, hihatalan szakértelemmel végezték be.

És most az abarai lakosság büszke szép templomára, hol — a mikor a munkában és egyéb gondokban kifáradva — buzgó imákat menesztenek az egek Urához, megelőgedtetten és nyugodt lelkiismerettel távoznak családjuk körébe.

Vegyes hírek.

— **Főispáni vizsgálat.** Vármegyénk főispánja, *Molnár* István, f. hó 22-én városunkban időzött, amikor is a szokásos vizsgálatot ejtette meg a főszolgabírói hivatalban, hol mindent a legnagyobb rendben talált.

— **Az állam takarékosága.** Néhány évvel ezelőtt az akkori vallás- és közoktatásügyi miniszter a nagymihályi állami elemi népiskola igazgatóját felmentette az osztályvezetéstől, figyelembe véve azt, hogy egy ilyen népes iskola vezetése mellett, lehetetlen az igazgatónak osztályt is vezetni. Most azonban fordítottak egyet a dologon, még pedig olyképen, hogy figyelmen kívül hagyják azt a körülményt, miszerint évről-évre szaporodik a növendékek száma és így ezzel szaporodik a teendő is, — az igazgatót ismét osztályvezetéssel óhajtták megterhelni, a mi pedig nem helyes, mert e nélkül is elég gondot, dolgot ad az intézet vezetése.

— **Nagy tűz.** Folyó hó 21-én este 10 óra után nagy tűzvész pusztított ismét városunkban, elhamvasztva teljesen hat házat és megrongálva 5-6 lakóházat és vagy tíz mellék-épületet. — A tűz *Bujdos* István építő házában keletkezett és az orkányszerűen dühöngött szélvészben villámgyorsan terjedt az tova, rettegésbe ejtve az egész várost. A *Bujdos*-féle házról a tűz átesett a *Miskovits* és *dr. Pogány*-féle házakra, erről meg a *Gottlieb* Mór sarokházára és így egymás mellett négy ház hamvadt el. Ezen az oldalon még tovább is terjedt volna a tűz, ha idejében nem sikerül *Roncsinszky* és *Bucinszky*-házak melléképületeit lebontani. A tűz azonban nem elégedett meg e rombolással, hanem a széles fútezan átesett a másik oldalra és ott szintén teljesen elhamvasztotta a *Neuman* Dávid és *Stadler* Mihály-féle házakat, minek következtében a szomszédos házak tetjét, hogy a légéstől megmentsék és illetve, hogy a tűz tovább terjedését megakadályozzák, lebontották. Így aztán hajnali 3 óra tájban teljesen lokalizálva volt a

gyöngédsége által tűnjék ki. Asztalaikon ne csak diszkótésű s talán még át sem lapozott könyvek, albumok — és a mi mostanában elmaradhatatlan — divatlapok, hancem varrókosár, kötés és más kézimunka is láthatók legyenek. Kertjükben pedig a virág-csoportok mellett ott legyenek a hasznos veteményes ágyak is.

Ne vegyük rossz néven, ha pamlagairól vagy zongoráik mellől az éléstárba vagy éppen a konyhába kell kiemniük.

Arckukat ne az ábrándosság árnyalja; legyen a tükre a bizalom és szeretet forrásának. Legyen ilyen a nő.

Mert ugy-e tisztelt olvasóim, mi a szeretet bizalom nélkül? Ugyebár nem egyéb, mint a pusztá frázis, mint a kietlen tengeren a hullámokkal küzdő csónakosok hiábavaló munkája.

De ha olyan lesz a nő, mint fentebb is említém, ismét körülillegi őket ama régi dicsfénye a hódolat és tiszteletnek, mely ma mindinkább lazulni kezd.

Avagy ki ne tapasztalna, hogy éppen a művelt világ újjai minő nyugaltságot tanúsítanak nők körülük magukviselésében?

Régeente ez egészen másként volt. Apáink gálánt emberek voltak a nőkkel szemben, legalább gálántabban, mint mi, az unokák.

A legelső gálánt ember nem-e Ádám apánk volt, ki egy harapás almáért, illetőleg a felesége kedvéért lemondott a paradicsomi semmittevés boldogságáról. Ugyan melyik férj lenne ma ilyen udvarias? Melyik enne meg csak egy quarglit is, ha tudná, hogy nem a paradicsomból, csak a kaszinóból vagy a klubból golyóznak ki érte?

(Vége köv.)

tűz. A tűz keletkezésének oka, mint rendszeren, ezuttal szintén ismeretlen.

— **Főszolgabírói választás.** A Szerencsen megjelenő „Tokaj-Hegyalja” cz. lapjárunk nyomán közöljük, hogy a *Besseney* főszolgabíró elhalálása folytán megüresedett szerencsi főszolgabírói állás már a folyó hó 28-án választás útján betöltetik. Mint a nevezett lap írja, az egyetlen pályázó *Császár* Pál, kinek megválasztása e szerint egészen bizonyos.

— **Regálébérlet felmondás.** A nagymihályi regálébérlet *Strömpele* Gábor, a regálé bérletét a folyó évi december hó végére felmondta.

— **Uj reáliskola.** A jövő iskolai év kezdetére a kormány Ungváron új reáliskolát állít fel.

— **Átutazás.** *Lobkovicz* Rudolf herceg budapesti hadtestparancsnok a múlt hét végén pár napig butkai birtokán időzött, honnét városunkon keresztül, pénteken visszautazott a fővárosba.

— **A piacról.** Mint pár hét óta tapasztalni lehet, rendőrségünk a hetipiaczok alkalmával teljes igyekezzel dolgozik azon, hogy a közönség érdekeit megvédje. Így nagyon helyesen, éber figyelemmel kísérik a kofákat, hogy azok addig — míg a közönség nem szerzi be szükségleteit — semmit ne vásárolhassanak és ha észreveszik, hogy valamely kofa a tilalom dacára vásárol, azt a városháához kísérve, megbüntetik.

— **Az első mise.** Tegnap reggel tartotta a helybeli róm. kath. anyaszentegyházban első miséjét *Lakner* József premontréi felszentelt pap.

— **Szabadságon.** A nagymihályi járás szolgabírája *Jelenek* Gyula, f. hó 15-étől kezdve négy heti szabadságra ment.

— **Halálozás.** Az egyidőben városunkban működött *Romádkay* László nyugalmazott adótiszt Gálszécsen a napokban meghalt.

— **Vásár.** A kereskedelemügyi miniszter megengedte, hogy Gálszécs községben szeptember 23—24-re eső országos vásár ez évben kivételesen október 1—2-án tartassék meg.

— **Bucsu.** A helybeli gör. kath. egyházban f. hó 20-án tartatott meg a bucsú, melyen ugy a helybeli, mint a vidéki ajtatoskodók nagy számmal jelentek meg. Az egyházi szertartások után *Bhatko* János sz. sz. ülnök, helybeli lelkész vendégszerető házában 26 terítékű fényes ebéd volt, mely alatt a legkedélyesebb hangulat uralkodott.

— **Tűz.** Berettön pár nappal ezelőtt kigyuladt *Barlog* János lakóháza és az teljesen leégett. Bent égett az istállóban két szép tehén is. A tűz az istállóban kezdett égni, hol több darab fát találtak bepetróleumozva, miből határozottan lehet arra következtetni, hogy a tűz gyújtogatás folytán keletkezett.

— **Helyreigazítás.** Lapunk múlt számában közölve volt, hogy *Ganzangh* Miklós vizslakutyája megveszett. Mint most értesülünk, nem az említett vizslakutya veszett meg, hanem egy idegen kutya és ez mara meg az embereket és kutyákat.

— **A villám és a nyárfa.** A Moszkva vidékén tett észleletek szerint — mint a „Természettudományi Közöny” írja — 600 villámcsapás érte fa között több mint 300 fehér nyárfa (*Populus alba*) volt. Nagyon ajánlatos e szerint, hogy a gazda emberek természetes villámhárítóként minél nagyobb számú fehér nyárfát ültessenek.

— **Farkasok garázdálkodása felső Zemplénben.** Nap-nap mellett, főkép M.-Laborez vidékéről adnak hírt a farkasok vérengzéseiről. Így Haburán e hó 8-án egy lovat faltak föl a legelőn. Kalemón szintén egy lovat és egy kecskét. Csértészen több lovat vesélyesen megsebesítettek. Polemán egy lovat és egy csikót faltak fel. Borrón e hó 10-én éjjel báró *Harkányi* ökörsordája közé meg. Jubot, kecskét ugyszólván mindennap ragadnak el a pásztorok szemelőltárra. Valóban nagy baj, hogy fegyvert nem szabad tartani és hogy

legalább a kártékony vadakra nem szabad vadászati engedély nélkül vadászni.

— **Városi gyűlés.** Városunk képviselő-testülete f. évi október hó 1-én közgyűlést tart. A közgyűlés főbb tárgyai lesznek: az 1897. évi költségvetés megállapítása, *tűzoltói szabályrendelet alkotása*.

— **Összeégette magát.** Mint utólag értesülünk, a Berettön *Barlog* János házában pusztított tűzvész alkalmával a háziasszony, hogy odaégett két tehenét megmenthesse, berohant az istállóba, hol súlyos égési sebeket kapott testének különböző részein. Az összeégett asszonyt nagy nehezen sikerült kivonszolni az égő istállóból.

— **Csekélység.** Két orvost hívtak egy beteghez, aki a kezén megsebesült. Az egyik orvos kijelenté, hogy két újat amputálni kell.

— Három újat kell amputálni, mond a másik.

— Nem, nem csak kettőt, feleli az első. A második azonban makacsul megmarad véleménye mellett, mire az első a vitát megunva, mondja:

— Hát nem bánom, vágjunk le hármat. Ilyen csekélység fölött csak nem veszünk össze.

— **Ott állunk meg, a hol akarunk!**

K. község egyik a tanügyek iránt melegen érdeklődő iskolalátogatója a napokban előadás közben az iskolában megjelenéven, megunt a hallgatást s egész hévvel feláll és kérdést intéz egyik alig 7 éves gyermekhez. Persze, hogy a kívánt választ nem nyerte meg, mert mint a tanító nyilvánítá, a feladott kérdés magasabb osztálybeli tanulónak való; erre az illető iskolalátogató az eredmény feletti elégedettségének adván kifejezést, eltávozott. Néhány nappal később felkereste a másik iskolát, talán, hogy összehasonlítást tegyen. Felszólit a tanító egy gyermeket, hogy olvasson. Midőn aztán a felszólitott gyermek a mondat végén meg nem állott, a tanító rákiáltott, hogy „pont van ott, miért nem áisz meg?” a megijesztett gyermek helyett a jelen volt iskolalátogató felelt, mondván: „Tanító uram, tuggy a mög, hogy nekünk saját ötonomiánk van, mink ott állunk mög, a hun akarunk!”

CSARNOK.

Eufrozina.

— Elbeszélés. —

Írta: **ANDREJCZÓ JÓZSEF.**

(Folytatás.)

Eufrozina megtört szívvel maradt magára s látva, hogy még atyjától sem remélhet könyörületet, égi jegyeséhez fordult, kitől egyedül várt segílyt s megtört szívére enyhítő balzsamot. A mily boldog volt mostanig, oly boldogtalann lett ezennel. Arczának rózsái hervadni kezdtek s csakhamar bágyadság váltá föl helyüket és a vég kedély helyét szomorúság foglalta el. A nagy megpróbáltatás súlyos betegségre ejté. Edesanyján kívül senkinek sem volt szabad szobájába menni. Az esküvő napja egyre közeledett s Theodor — ki Eufrozina betegségeinek okát távolról sem sejté — epedve várta felépülését. Az orvosi tudomány azonban s az idő kedvezni látszottak a viszonyoknak, mert Eufrozina az esküvőt megelőző estén magát jobban érezve, megjelent a közös étkező teremben. Nagy volt az öröm! Theodor öröme azonban nem tartott sokáig. Valami gonosz előérzet oly nyugtalanná, oly lehangoltá teszi. Ugy látja, mintha Eufrozinát valami benső fájdalom emésztené, mit palástolni alig képes. Mintegy látja ama harezot, mely jegyesének bensejében folyik le a különféle érzelmek között, s melyről az idokozonként előtörő s hirtelen letörölt könyveseppek oly világos tanúságot tesznek. Im! azonban már távozik, hogy éji nyugalmára térjen. De mily megindulással bucsuzik, mintha Eufrozina távoznék körükből. Mily szomorúan tekint Theodorra s aztán keserves zokogásra takadva szobájába vonul. Proklusz igyekszik az aggodó Antoniót s az álmélkodó Theodót vizgatálni. Hisz' ez már ugy szokott lenni a férjhez menő leányoknál. De mily enyhítők ezek a szavak, melyeket Proklusz intéz hozzájuk, s mily jó hatással vannak az aggodókra. Proklusznak csakugyan igaz van. A

gyakori könyhullatás a férjhez menő szerény leánykák bevett s mintegy hagyományos szokása, különösen az esküvő előtti napokon. Theodoz teljesen megnyugszik s meglepődéssel hajtja nyugalomra fejét.

Künn ez alatt az elemek zűg harcra kelnek egymás ellen. Ömlik a zápor, zúg a vihar, s az egymást érő villámok iszonyú dörgések közt csapnak le a földre bevilágítva pár pillanatra a szomorú természetet. Majd koromszerűség váltja fel a villámok által előidéztet fényt, melyben a nagy mindenség keresztülzárnáló vihar morajának, a cikázó villámok dörgésének s az ég csatornáiból alázuhanó víz locogásának disharmonia rémülettel tölti el még az állatokat is. Proklusz házában csend van. Mindenki mély álomba merült, csak Eufrozina szobája van még kivilágítva. Ugy látszik, hogy a bánat s szomorúság oly hű kísérői lettek, hogy még éjjel sem akarnak tőle megválni s vele együtt óhajják átvirasztani az éjszakát. De még sem, mert im már sötét lett szobájában s úgy látszik nyugodni megy.

A vihar még egyre zúg, a zápor ömlik s az ég még mindig hullatja haragját. De mi az? Mintha mély sóhajok vegyülnének a vihar morajába. Vajjon honnan erednek? Ki merészel belevegyni az elemeknek e véres esatájába? De lassan kihálnak a nehéz sóhajok s a zúgó szél messze ragadja azokat. . . . Szünni kezd már a vihar is, az eső apróbb cseppekben hull alá, az oszladni kezdő komor felhők mögül a ragyogó csillagok kíváncsian tekintenek a vihartól ostromolt bolygó-társukra. Majd tisztára derül ki az ég s a vihar teljesen megszűnik. Néma csend terül Alexandria fölé, a lakók csendesen szunnyadnak a jótékony álom édes ólében.

A következő nap reggelén új életre kél minden. Az üdítő eső jótékony hatását érzi minden élőlény. A tikkasztó hőségétl fonyadásnak indult virágok vígan nyitják meg szirmaikat jókora vendégeiknek a fardhatatlan méheknek befogadására s a hegyek kéklő ormái mögül kiemelkedő nap üdvözlésére. Az éneklő madarak kedves danáikkal dicsőítik a Teremtőt, ki oly széppé alkotta a nagy természetet. A matrózoknak s a kereskedőknek nagy tömege már korán reggel hullámszik Alexandria utcaán s ki ki saját dolga után lát.

Theodoz is felébred mély álmából, nem tud tovább aludni. De hogy is tudna, mikor a mai nap az, melyen Eufrozina az övé lesz. Felöltözik s lesiet a parkba, hol a virágok kellemes illatát élvezve, boldogságról kezd elmélkedni s lelke átszárnal az ábrándok világába, a tündérek azon bájos birodalmába, hová mámorító szerelme oly gyakran szokta őt magával ragadni. De mi az? Hirtelen felriad merengéséből s úgy tűnik fel előtte, mintha valahol jajveszékést s aztán keserves sirást hallott volna. Figyelni kezd s íme a sirás újra ismétlődik. Tegnap gonosz előérzete támad fel benne újra s a hangok irányában indul, hogy megtudja a valót. Kínos sejtelméitől ösztönözötve, gyors léptekkel siet az udvar felé, hol Antónia fájdalmas zokogását vélte hallani s csakhamar meggyőződik a szomorú valóról, midőn meglátja a zokogó Antóniát, ki kétségbeesésben csak ennyit tud mondani: Eufrozina eltűnt, Eufrozina nincs többé! — s aztán ájultan roskadt a borzasztó hírtől lesújtott Theodoz remegő karjaiba.

Theodoz Antóniának pár szavából mindent megtudott. Világos lett előtte Eufrozinának esteli megjelenése a közös étkező teremben; továbbá Eufrozinának palástolhatatlan fájdalma; az időközönként előtörő sűrű könnyecsek s végül megindulással visszajutó és más eddig kimagyarázhatatlannak s lényegteleneknek tartott dolgok — mindezeknek meg lett a magyarázata.

Eufrozina eltűnéséről senki sem tudott semmit, mert erről senkinek sem szólt s azonkívül nem is kereshették, mert semmi tudósítást sem hagyott hátra maga után. Mindazonáltal egy alaptalan hír kapott szárnyra, mely szerint Eufrozina megunva életét, a tenger hullámai közt keresett volna megnyugvást. E csekély valószínűséggel bíró hír Antóniát súlyos betegségbe ejtő, mely rövid idő múlva halálát okozta. Proklusz a kettős csapást nem tudta elviselni s megőrült.

Theodoz, bár közel volt a kétségbeesés örvényéhez, mindazonáltal férfias szilárdsággal s rettenhetetlen lelki erővel küzdött ellene s nem engedte magát belesodortatni. Proklusz családjának elpusztulása miatt önmagát okozta s ez véghetetlen fájdalmat és bánatot szerzett neki. 15 hosszú évet töltött Proklusz házában, hol ez utóbbinak vagyonát kezelte, míg végre Proklusz gyógyíthatatlan állapotának kinyilvánítása után a roppant vagyon örökösévé lett.

Theodoznak egy régi eszméje villant fel ismét agyában s ennek megvalósítását csakhamar elhatározta. Istennek akart élni ezentúl, hogy büneiről vezekelve, egykoron ő is elnyerhesse ama boldogságot, mely után oly sokan epednek s melynek e földi boldogság csak parányi részecskéje. Eladta tehát vagyonát s elosztva azt a szegények között, bucsut vett bánatának tanyájától és elindult, hogy az élőhalottak közt munkálta örök üdvét.

(Vége köv.)

Szerkesztői posta.

Don Paskál. Erős hang és a mi fő: iskolázott. Halljuk máskor is.

Psyche. (Homonna.) Noha a dolgozat formája ellen alapos kifogásaink vannak, a benne nyilvánuló sok jó gondolat kedveért a közlemők közé soroztuk.

Z . . . y. (Helyben.) Bevált. Hanem azért majd egy kissé salonképszerűbb gnyvát szabotunk rá a benutattás alkalmára.

„Kleptománia.” Tessék elhinni, hogy egy hű tudósítás vagy egy-egy jól megírt hír — amiro az őu tollának meg van a kellő figyessége — többet ér száz gyöngye versnél.

Sz. I. (Bánóc.) Közölni fogjuk.

„Moni.” (Budapest.) Az a vezérezik csak úgy lenne használható, ha az eleje olyan helyesen volna megírva, mint a minőnek a végének kellene lenni arra, hogy közölhessük.

Z. R. (S. A. Ujhely.) Legyen már szerencsénk. Üdvözlét!

Sztára. Várjuk, várjuk, de hiába várjuk.

B. S. (Varamón) Köszönjük a jó cikket. Már kezdjük belőni, hogy csak attól várhatunk valami jót, a ki nem ígért semmit.

Mikor én doktor voltam. Az egész, amit tehetünk érte: tisztosággal eltemettük.

Justus. (Helyben.) Miut szerkesztő, személyek iránt sem jóakaratot, sem ellenszenvet nem érzünk. Az, hogy: *ki?* előttünk teljesen közömbös; de annál fontosabb, hogy: *mit?* és *hogyan?* Az ígérletet köszönettel vesszük, a dicséretet azonban, mire nem szolgáltunk rá, tisztelettel elhárítjuk magunkról.

Barna menyecske. Jól indult! Előre!

— th. n. (Bánóc.) Nem rossz. Ön csodálkozik, hogy a lapot nem kapja. Bocsánat, nekünk van okunk a csodálkozásra és pedig a fölött, hogy elfogadjuk a „tisztelőpédányt” annélkül, hogy erre bármilyen tekintetben is íparkodott volna részlegelni.

A szócso. Biz azt alaposan bedugaszoltuk.

Oedipus. (Helyben.) Levele fölíte talányos, Minthogy azonban talányok fejtegetésére nincs sem időnk, sem kedvünk, csak arra a részletre felelhetünk, amit megértettünk találgatás nélkül s ez az: hogy annak a cikknek félretételét kéri. Tessék elhinni, ezt minden lelkifurdalás nélkül eselekedtük meg.

Felelős szerkesztő:

G Á L V I L M O S.

Kiadó-tulajdonos:

LANDESMAN B.

Nyilt-tér.

(Ezen rovat alatt közlötökért nem vállal felelősséget a szerk.)

Lakásváltoztatás.

Van szerencsém a n. é. hölgyközönség szives tudomására hoznom, miszerint a f. hó 21-iki tűzvész következtében

női szabó-mütermemet

a Stadler-féle házból a főutczában lévő Friedman Márkus-féle házba (Friedman Simon ur üzlete átellenében) voltam kénytelen ideiglenesen áttenni.

Ezen újabb mütermemben leendő támogatásért esd

Joseforits Boris.

Pályázat.

A varannói körjegyzőségnél egy segédjegyző és egy gyakornok azonnal felvétetik.

A feltételek levélileg állapíttatnak meg.

Varamón, 1896. szeptember hó 18-án

Füzesséry Pál,

körjegyző.

Nyomatott Landesman B. könyvnyomdájában.

GOLDSTEIN ADOLF

épület- és díszmű-bádogos

Főuteza **NAGY-MIHÁLY.** Főuteza

Elvállal mindennemű

e szakba vágó munkákat a legjutányosabb árak mellett.

Nagy választék

porcellán-, üveg- és zománczott edényekben.

== L Á M P Á K ==

nagy választékban kaphatók.

Nagy választék

OSZI ÉS TÉLI

FÉRFI-RUHA

KELMÉKBEN.

Legolesőbb öltönyöket

saját nagy választéku valódi angol gyapjuszövetekből a legújabb divat után és leggyorsabban készit:

REICH ADOLF

férfi-szabó

Nagy-Mihályon, főuteza.

Nem létezik többé tintaféreg a tollon!!!
Nem kocsonyásodik az üvegben!

REFORM-TINTA

minden irással foglalkozónak örömére szolgál, s egy irodában sem szabadna hiányoznia!

REFORM másolótinta 4 tiszta másolatot ad, a tollból vékonyan folyik és a könyvekben el nem törlődik!

„Reform” író-tinta:

Liter	1/1	1/2	1/4	1/8	1/16	1/32
frt	1.10,	70,	45,	25,	10,	06.

„Reform” másolótinta:

Liter	1/1	1/2	1/4	1/8	1/16	1/32
frt	1.50	90,	60,	30,	15,	10.

Kizárólagosan csakis

LANDESMAN B. könyv- és papirkereskedésében NAGY-MIHÁLYON kapható.

A „Reform” tintákból minták ingyen kaphatók.